

Varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteet



Yhtymähallitus 10.12.2020 § 177

Yhtymävaltuusto xx.xx.20xx §

1. Varainhankinnan periaatteet

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen perussopimuksen (hyväksytty yhtymähallituksessa 20.5.2020 § 82) 25 §:n mukaisesti Peruspalvelukuntayhtymä Selänne rahoittaa järjestämis- ja tuottamisvastuun alaisen toimintansa jäsenkuntien suorittamalla korvauksella, asiakasmaksuilla, tuilla ja avustuksilla sekä muilla näihin verrattavilla tuloerillä.

Kuntayhtymä voi hankkia kuntatodistus- tai vastaavaa limiittiiä kassan riittävyyden ja maksuvalmiuden turvaamiseksi, mikäli se on ehdottoman välttämätöntä eikä edellä mainittu rahoitus riitä.

Kuntayhtymä voi hankkia pääomarahoitusta investointimеноon jäsenkuntien rahoitusosuutena, jäsenkuntien suostumuksella peruspääoman korotuksena, valtionosuutena tai lainana rahoituslaitokselta, tässä järjestyksessä.

2. Varallisuudenhoidon periaatteet

2.1. Varallisuuden lähteet

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen peruspääoma muodostuu perussopimuksen 17 §:n mukaisesti jäsenkuntien peruspääomasta. Jäsenkuntien osuus varallisuuteen sekä vastuu veloista ja velvoitteista määräytyy perussopimuksen 6 luvun mukaisesti.

2.2. Kuntayhtymän varallisuus

Kuntayhtymä ei perussopimuksen 26 §:n mukaisesti investoi kiinteään omaisuuteen, kuten kiinteistöihin tai rakennuksiin. Kuntayhtymän varallisuus koostuu käyttöomaisuudesta ja kassavaroista.

Kuntayhtymän irtaimistosta pidetään sisäisenvalvonnan ja riskien hallinnan toimintaohjeen mukaisesti irtaimistoluettelo, joka päivitetään vuosittain talousarvion ja tilinpäätöksen yhteydessä.

2.3. Varallisuudenhoidon periaatteet

Kuntayhtymä hoitaa käyttöomaisuuttaan huoltamalla koneita ja laitteita säännöllisesti. Kassavaroja hoidetaan tämän ohjeen ”sijoitustoiminnan perusteet”-luvun mukaisesti.

3. Sijoitustoiminnan perusteet

3.1. Käsitelmääritys

Sijoitustoiminnalla tarkoitetaan kuntayhtymän toimialaan liittyvää kassavarojen ja muuta sijoittamista.

Toimialasijoittamisella tarkoitetaan sijoituksia, joilla edistetään kuntayhtymän tehtäviin kuuluvia päämääriä kuten palvelutuotannon järjestämistä.

Kassavaroilla tarkoitetaan maksuliikennevaroja ja kassavaroja. Maksuliikennevaroja ovat rahalaitosten käyttötileillä olevat varat sekä käteisvarat. Kassavaroilla tarkoitetaan rahoitusarvopapereita ja pankkisaamia, jotka eivät määrittelyhetkellä ole sidottuja maksuliikenteen ylläpitoon.

Lahjoitusvarat ovat rahoitusarvopapereita, rahaa tai pankkisaamisia, joiden sijoittamista ohjaa testamentti tai rahastosääntö. Mikäli lahjoitusvarojen sijoittamisesta ei ole erikseen mainintaa rahastosäännöissä tai määrätä testamentissa, noudatetaan yleisiä kassavarojen sijoitusperiaatteita.

3.2. Sijoitustoiminnan perusteet

Lähtökohtaisesti Peruspalvelukuntayhtymä Selänne ei harjoita sijoitustoimintaa. Mikäli kuntayhtymälle kuitenkin kertyisi pitkäaikaisia ja merkittäviä kassaylijäämää, joka voitaisiin sijoittaa kassan riittävyttä ja maksuvalmiutta vaarantamatta, noudatetaan seuraavia periaatteita:

Sijoitustoiminnan tulee olla taloudellisesti tuottavaa. Vähimmäisvaatimuksena on sijoituksen reaaliarvon säilyttäminen ja sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvien kulujen kattaminen. Sijoitustoimintaa on hoidettava suunnitelmallisesti siten, että maksuvalmius turvataan, sijoitustoimintaan liittyvät riskit kartoitetaan ja riskeiltä pyritään suojautumaan etukäteen.

Sijoituksia ei rahoiteta lainanotolla. Kassavarojen sijoituskohteet ja –palvelut on kilpailutettava silloin, kun siihen käytännössä on mahdollisuus.

Sijoituskohteen toimiala tai toimintatavat eivät saa olla ristiriidassa kuntayhtymän yhteiskunnallisten velvoitteiden ja periaatteiden kanssa. Toimialoja, jotka suljetaan sijoitustoiminnan ulkopuolelle, ovat mm. ase-, tupakka-, ja alkoholi- ja tupakkateollisuus sekä maat ja yritykset, jotka eivät kunnioita ihmisoikeuksia, YK:n määrittelemiä ihmisoikeuksia, perusoikeuksia tai jotka toimivat ympäristöä vahingoittavalla tavalla.

Toimialasijoituksia voidaan tehdä osake- tai muuna pääomasijoituksena tai rahoitusosuutena in House - aseman saavuttamiseksi.

Toimialasijoituksesta päättää valtuusto osoittamalla siihen talousarviossa määrärahan. Toimivalta määrärahan jakamisesta tai jaksottamisesta voidaan siirtää yhtymähallitukselle tai muulle toimielimelle.

Toimialasijoituksen tuottotavoitteesta päättää yhtymähallitus, ellei valtuusto ole päättänyt asiasta sijoituspäätöksen yhteydessä.

Kuntayhtymän kassavarat pidetään ensisijaisesti likvideissä ja/tai lyhytaikaisissa sijoituskohteissa, joissa hinta- ja luottoriskit ovat vähäiset. Kassavarojen sijoittamisen tavoitteena on maksuvalmiuden turvaaminen. Kuntayhtymä ei ota sijoitustoiminnassa valuuttariskiä eikä tee johdannaisopimusta lisätuoton tavoittelun tarkoituksessa. Johdannaisia voidaan käyttää vain suojaamistarkoituksiin.

Pitkäaikaista kassaylijäämää voidaan sijoittaa kunta-, sijoitus ja yritystodistukseen, joukkovelkakirjalainaan, sijoitusvakuutukseen, kapitalisaatiosopimukseen, rahasto-osuuteen, määräaikaistalletukseen tai osakeindeksilainaan, joissa liikkeellelaskijana tai velallisena on valtio, kunta tai raha- ja vakuutuslaitos taikka yritys tai muu yhteisö, jonka luottokelpoisuus-luokka on AAA-BBB (=Standard & Poors, luottoluokka hyvin korkea tai korkea). Sijoituksia ei voi tehdä vipurahastoihin.

Mikäli kassaylijäämä muodostuu merkittäväksi ja pitkäaikaiseksi, on sijoittamisessa noudatettava seuraavia hajautusperiaatteita:

- Osakesidonnaisten sijoitusten osuus kaikista sijoituksista saa olla korkeintaan 30 % ja korkosidonnaisten sijoitusten osuus pitää olla vähintään 70 %.
- Suorien osakesijoitusten sijasta suositaan osakerahastoja.
- Korkosidonnaisista sijoituksista voidaan korkeintaan 70 % sijoittaa kiinteäkorkoisiin talletuksiin.
- Jälkimarkkinakelpoisten sijoitusten osuus on oltava vähintään 70 % kaikista sijoituksista.

Kassavarojen sijoituksista päättää talous- ja henkilöstöjohtaja yhtymähallituksen ohjeiden mukaisesti. Pitkäaikaiset sijoituspäätökset tekee yhtymähallitus edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti. Johdannaisten käyttämisestä suojaamistarkoitukseen sekä muista sijoitustoimintaan liittyvistä asioista päättää yhtymähallitus. Rahastojen varojen sijoittamista ohjaavat rahastosäännöt tai testamentin määräykset. Muussa tapauksessa yhtymähallitus päättää rahastojen sijoittamisesta. Yhtymähallitus voi siirtää edelleen toimivaltaansa sijoitusasioissa viranhaltijalle.

Yhtymähallitus antaa tilinpäätöksen yhteydessä valtuustolle selvityksen kaupungin rahoitusarvopapereista ja kassavaroista, niiden tuotoista sekä niissä tapahtuneista muutoksista.

4. Luoton annon ja luoton oton perusteet

4.1. Pääperiaate

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne ei anna lainoja.

Kuntayhtymä ei myöskään ota lainaa, ellei se ole ehdottoman välttämätöntä investointien rahoittamiseksi eivätkä ensisijaiset rahoituslähteet riitä rahoittamaan päätettyä investointia. Kuntayhtymähallitus myöntää lainan anto- ja otto-oikeuden vuosittain kuntayhtymän johtajalle ja talous- ja henkilöstöjohtajalle yhdessä valtuuston ohjeiden mukaisesti talousarvion käsittelyn yhteydessä. Ohjeiden tulee sisältää myös otettavana lainan maksimimäärä.

Limiittiä voidaan ottaa vain maksuvalmiuden turvaamiseksi, mikäli se on ehdottoman välttämätöntä. Limiitin maksimimäärästä, otto- ja hoito-oikeuden myöntämisestä talous- ja henkilöstöjohtajalle päättää yhtymähallitus yhtymävaltuuston ohjeiden mukaisesti.

Yhtymävaltuusto ja -hallitus voivat siirtää toimivaltaansa edelleen muille toimielimille tai viranhaltijoille.

4.2. Laina-aikojen tavoitejakauma

Laina-aikoja tulee hajauttaa siten, että

- vähintään 80 % vieraasta pääomasta on lyhytaikaista limiittiä (laina-aika alle 1 vuosi),
- maksimissaan 20 % vieraasta pääomasta on pitkäaikaista lainaa (laina-aika yli 1 vuosi),
- pitkäaikaisesta lainasta vähintään 60 %:ssa laina-aika on 2-5 vuotta
- pitkäaikaisesta lainasta enintään 40 %:ssa laina-aika on yli 5 vuotta.

Yhtymävaltuusto voi poiketa lainojen hajauttamisen periaatteista suhdanteen ja korkotason muutosten antaessa siihen perusteet. Yhtymävaltuusto voi siirtää tämän toimivaltansa yhtymähallitukselle.

5. Riskien hallinta

5.1. Sijoitustoiminnan ja lainan oton riskeistä

Kaikkiin sijoitusvaihtoehtoihin ja lainoihin sisältyy aina jonkinlainen riski. Riskitöntä sijoitusvaihtoehtoa ei ole olemassa. Sijoitustoimintaan liittyy mm. seuraavat riskit:

- korkoriski (koron muutosten aiheuttama epävarmuus sijoituksissa ja lainoissa)
- valuuttariski (valuuttakurssimuutosten aiheuttamariski)
- luottoriski (luotonottajan maksuvalmiuteen liittyvät epävarmuudet antolainoissa)
- maksuvalmiusriski (kassavarojen riittämättömyys kassamaksujen hoitamiseen)

- uudelleen hinnoitteluriski (sijoituskohteen myynti-/ostohinnan määrittelyyn liittyvät epävarmuudet)
- inflaatoriski (inflaatiokehityksen tuoma epävarmuus)
- osapuoliriski (sijoitus- tai lainan vastapuoleen liittyvät epävarmuudet)

5.2. Sijoitustoiminnan riskien hallinta

Riskejä hallitaan sijoittamalla vain pitkäaikaista kassaylijäämää, jonka sijoittaminen ei vaaranna maksuvalmiutta. Pääasiallisena sijoituskohteenä on tällöin lyhytaikainen, nopeasti likvideiksi varoiksi muutettaviin sijoituskohteisiin, kuten määräaikaisiin ja jälkimarkkinakelpoisiin sijoituskohteisiin sijoittamalla.

Lyhyissä sijoituksissa sijoituksen tuottoon liittyvä riski pidetään hyvin matalana. Pitkissä sijoituksissa osa sijoitusvarallisuudesta voidaan ohjata sijoituskohteisiin, joiden odotettavissa oleva tuotto vaihtelee, mutta on pitkän ajan kuluessa riskitöntä tuottoa korkeampi. Riskiä pyritään hallitsemaan hajauttamalla sijoituksia ja vieraan pääoman lähteitä sekä laina-aikaa.

Korkosijoituksiin liittyvä luottoriski rajataan siten, että vaara pääoman menettämisestä on vähäinen eikä valuuttariskiä oteta. Tämä tarkoittaa käytännössä sijoituksia valtioiden, kuntien ja ainoastaan hyvän luottokelpoisuuden omaavien pankkien tai yritysten liikkeeseen laskemiin joukkovelkakirjalainoihin edellisessä luvussa määriteltyjen periaatteiden mukaisesti.

Korkosijoituksissa noudatetaan lisäksi seuraavia periaatteita riskien hallitsemiseksi ja minimoimiseksi:

Lyhyet korkosijoitukset (enintään 12 kk)

- Pankkien sijoitustodistukset ja talletukset; luottolaitokset
- Rahamarkkinasijoitukset, enintään 12 kk; valtio, kunnat, julkisyhteisöt ja muut vastaavat sekä rajoitetusti yritykset, joiden luottokelpoisuusluokka on vähintään A (Standard & Poor's tai vastaava luokitus).

Pitkät korkosijoitukset (yli 12 kk)

- Joukkolainasijoitukset; valtio, kunnat, julkisyhteisöt ja muut vastaavat, luottolaitokset sekä rajoitetusti ja hyvin hajautetusti yritysainat (investment grade), joiden luottokelpoisuusluokka on vähintään BBB (Standard & Poor's tai vastaava luokitus).
- Vakuutusyhtiöiden kapitalisaatiosopimukset.

5.3. Luotoista aiheutuvien riskien hallinta

Luottoihin liittyviä riskejä, kuten jäsenkuntien taloudellisen tilanteen heikkenemistä, hallitaan valitsemalla limiitti tai laina rahoitusmuodon edullisuuden perusteella. Edullisuutta arvioidaan ottohetken tietojen valossa huomioimalla mm. koron suuruus, takaisinmaksuvelvoitteet ja odotettu korkokehitys markkinoilla.

Lainariskiä hallitaan hajauttamalla lainasalkkua edellisessä luvussa mainituilla periaatteilla.